

OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

QARSHI MUHANDISLIK KONSODIYOT INSTITUTI

QASBIY QAYD QILINMAYDI

Rektor: O.Sh. Bazarov

2024 yil

Ro'yxatga olindi
№ 04/01/002
"23" 08 2024 y.

«PEDAGOGIK TEXNOLOGIYA»

fandidan

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 100 000 – Ta'lim

Ta'lim sohasi: 110 000 – Ta'lim

Mutaxassislik: 60112400 – Professional ta'lim (Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish)

Qarshi: 2024 y.

Fanning nomi: "Pedagogik texnologiya"	Fan (modul) turi Tanlov fan	Fan (modul) kodi PT2104	Ta'lim tili: o'zbek
O'quv yili: 2024/2025	Kurs va semestr II kurs, III- semestr	ECTS krediti: 5	Haftalik dars soati: 4
Umumiy o'quv soatlari: 150	Ma'ruza: 30	Amaliy mashg'ulot: 30	Mustaqil ish: 90

1. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarni ta'lim, tarbiya, o'qish hamda rivojlanishning pedagogik qonuniyatlarini o'rganadi, pedagogik tamoyillar va axborot texnologiyalarini qo'llash mezonlari, professional ta'lim muassasalari turlari va ularni boshqarish tizimini asoslaydi. Ushbu fan insonni kasbiy faoliyatga tayyorlash, o'sib kelayotgan yosh avlodni tarbiyalash, malakali ishchi kuchini yangi talablar darajasiga moslab boshqarishni ko'zda tutadi. Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarda professional ta'limni tashkil etish va boshqarish, ushbu jarayonlarda ta'lim sifatini ta'minlash borasidagi bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish orqali ularning bo'lajak kasbiy-pedagogik faoliyati samaradorligini ta'minlashdan iborat.

Fanning vazifasi – talabalarga O'zbekiston Respublikasida kasbiy ta'limni rivojlantirish tarixi, ta'limning uzluksizligi va davomiyligi, uzluksiz ta'limning maqsadi, mazmuni, tuzilishi, uzluksiz kasbiy ta'lim tushunchalarini, kasbiy ta'limni tashkil etish va boshqarish to'g'risidagi asosiy normativ hujjatlar, kasb ta'limi mazmunga qo'yiladigan talablar, professional ta'limni boshqarish tizimi, talabalarga pedagogik-psixologik bilimlarni umumiy kasbiy va maxsus fanlarni o'qitish jarayonida tadbiq etishni o'rgatishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-Modul

1-mavzu. Pedagogik texnologiyaning mustaqil fan sifatida shakllanishi

O'zbekiston Respublikasi umumiy va kasbiy ta'lim tizimi islohatlari. Professional ta'lim ijtimoiy-iqtisodiy o'zgarishlar sharoitida.
"Pedagogik texnologiya" fanning maqsad va vazifalari. Pedagogikning asosiy tushunchalari: bilim, ko'nikma, malaka, kasb, ixtisoslik, muxassassilik, kasbiy ta'lim, kasbiy tayyorqarilish, kasbiy tarbiya, kasbiy mahorat.
Uzluksiz ta'lim tizimida kasb-hunar ta'limiga qo'yiladigan talablar. "Pedagogik texnologiya" fanning boshqa fanlar bilan aloqalarini o'rganish.

2-mavzu. Pedagogik texnologiya tamoyillari

Ilmiy-texnik taraqqiyot jadallashuvi sharoitida, «Pedagogika» va «Texnologiya» fanlar ulashuvida paydo bo'lgan, pedagogik texnologiya mustaqil fanga aylandi. Har bir mustaqil fan o'z mohiyatiga ko'ra uning nazariy asoslarini tashkil etuvchi o'zining tamoyillariga ega bo'ladi, pedagogik texnologiya tamoyillari, «Pedagogika» va «Texnologiya» fanlarining negizini tashkil etuvchi qoidalar yig'indisiga tayanadi. Pedagogik texnologiya maqsadlari, vazifalari, tarkibi, mazmunining tahliliga ko'ra uning quyidagi asosli tamoyillari

shakllantirilgan: ilmiylik, loyihalash, tizimlilik, yo'naltirilganlik, faoliyati yondashuvlik, boshqartiruvchanlik, tuzatuvchanlik, natijaviylik, qayta takrorlanuvchanlik, tegamlilik.

3-mavzu. Pedagogik texnologiyaning umumiy tuzilishi

Pedagogik texnologiya, o'z tamoyillariga, binoan, tegishli tabiiy qobiliyatga va zaruriy o'qituvchilik ish tajribasiga ega bo'lgan yetuk pedagoglar tomonidan loyihalanaadi. Pedagogik texnologiyaning tamoyillari, qayta takrorlanadigan o'rgatuvchi sikl sifatida ro'yobga chiqariladigan o'quv jarayonini yaratishga imkon beradilar.

4-mavzu. Aniqlashtirilgan o'quv maqsadlarini shakllantirish

O'quv maqsadiga erishilganligini tekshirish uchun ishonchli usul bo'lganidagina, pedagogda uni baholash imkoniyati bo'ladi. Aynan shu bilan, ya'ni aniq qo'yilgan maqsad va maqsadga erishilganligini baholashning ishonchli usul mavjudligi bilan, pedagogik texnologiya an'anaviy pedagogikadan ajralib turadi. O'quv fanlarining an'anaviy o'quv dasturlarda maqsadlar odatda «tushunmoq», «o'zlashtirmoq» kabi fe'llarni qo'llab umumiy ifodalanaadi. Aniq qo'yilmagan maqsadlarga erishilganligini baholash imkoniyati bo'lmaydi.

5-mavzu. To'la o'qitish konsepsiyasi va qayta takrorlanadigan o'qitish sikli tarkibi va tuzilishi

Texnologik jarayon ishlab chiqarilgan texnologik hujjatlar asosida amalga oshiriladi, bu hujjatlarining asosiy tarkibiy qismi esa texnologik xaritalar hisoblanadi. Texnologik hujjatlar, qayta takrorlanadigan ishlab chiqarish siklining qancha mahsulot kerak bo'lsa, uni shuncha marta amalga oshirish imkonini beradi.

Shunga o'xshash, pedagogik texnologiya dorrisida qayta takrorlanadigan o'qitish siklini amalga oshirish uchun, uning yakunlovchi bosqichida pedagogik-texnologik xaritalar ishlab chiqiladi. Uning asosida o'qitish jarayonini bir necha marta tashkil etish mumkin, ya'ni qayta takrorlanadigan o'qitish siklini ro'yobga chiqarish mumkin. Pedagogik texnologik xaritalar, pedagogik texnologiyani ko'p muddatda ko'paytirishga va o'quv yurtining qayerda joylashganligidan qat'iy nazar ko'zlangan o'qitish natijalariga erishishga imkoniyat yaratadi. Pedagogik texnologik xarakterlarning shakli va mazmuni – jadvalda keltirilgan **6-mavzu. Shaxsga yo'naltirilgan o'qitish texnologiyalarining mohiyati va tamoyillari**

O'qitish jarayonida, pedagogik texnologiyalar talablari asosida ifoda etilgan, o'quv maqsadlariga erishiladi. Ilmiy-texnik taraqqiyot jadallashgan davrda o'qitish samaradorligi, asosan, o'quvchining o'qitish jarayonidagi o'zini, pedagogning unga bo'lgan munosabatiga bog'liq bo'ladi. Bu yerda o'qitish texnologiyasining ikki turini ajratib ko'rsatish mumkin: avtorlar va shaxsga yo'naltirilgan.

Avtorlar texnologiyada, pedagog yagona subyekti sifatida namoyon bo'ladi, o'quvchilar esa faqatgina «obyekt» vazifasini bajaradi xolos. Bunda o'quvchining tashabbusi va mustaqilligi yo'qoladi, o'qitish ma'buuriy tarzda amalga oshiriladi. Odatdagi an'anaviy o'qitish avtorlar texnologiyaga taalluqlidir. Bunda, avvala Y.A.Komenskiy tomonidan ifoda etilgan, didaktika tamoyillariga asoslangan o'qitishning «sinf-dars» tizimida tashkil etish nazarda tutiladi. Hanzuzgacha dunyoda ong ko'p tarqalgan o'qitishning «sinf-dars» tizimi hisoblanadi, u quyidagi xususiyatlari bilan ajralib turadi:

7-mavzu. Muammoli o'qitish texnologiyasi

Muammoli o'qitish amerikalik faylasuf, psixolog va pedagog D.J.Dyunning nazariy qoidalariga asoslanadi va XX asrning 20-30-yillarida tarqala boshladi. D.J.Dyung o'qitish uchun quyidagilarni asos qilib belgiladi: ijtimoiy, konstruksiyalash, badiiy ifodalash, ilmiy-tadqiqiy. Bu asoslarni amalga oshirish uchun quyidagilar tavsiya etiladi: so'z, san'at

asarlari, texnik qurilmalar, o'yinlar va mehnat.

8-mavzu. Tabaqalashirilgan o'qitish texnologiyasi

Tabaqalashirilgan o'qitish o'quv jarayonining tashkil etishini bu shakli umumiy didaktika tizimiga asoslangan bo'lib, maxsus tashkil etirilgan talabalarning gomogen guruhlari, o'quv jarayonini maxsuslashtirishni ta'minlaydi.

O'qitishni tabaqalash (bu tushuncha o'qitish jarayonini o'zi bilan bog'liq) – uslubiy, psixologik-pedagogik va tashkiliy-hushqaruv tadbirlar majmuaasi asosida tuzilgan turli xildagi gomogen guruhlarda o'qitish uchun turli xil shart-sharoitlarni yaratish demakdir. O'qitishning eng yuqori oliy pog'onasi individual o'qitish hisoblanadi.

9-mavzu. Modulli o'qitishning mohiyati

«Modulli o'qitish» termini xalqaro tushuncha - modul bilan bog'liq bo'lib («moduli», lat. modulus), uning bitta ma'nosi faoliyat ko'rsata oladigan o'zaro chambarchas bog'liq elementlardan iborat bo'lgan tugunmi bildiradi. Bu ma'noda u modulli o'qitishning asosiy vositasi sifatida, tugallangan axborot bloki sifatida tushuniladi.

Modul – bu fanning fundamental tushunchasini takdim etadi: muayyan jarayoni yoki qonuni, bo'limi, muayyan katta mavzusi, o'zaro bog'liq tushunchalar guruhidir.

Modul – bu fanning bir yoki bir necha tushunchalarni o'zlashtirishga yo'naltirilgan, ishlab chiqilgan tamoyillar asosida shakllangan maniqan tugallangan o'quv materialidir.

10 - mavzu. Modulli o'qitishning tamoyillari

O'qitishning modulli texnologiyasi, o'qitishning qabul qilingan tamoyillariga muvofiq ishlab chiqiladi va amalga oshiriladi.

Quyidagi tamoyillar modulli o'qitish texnologiyasining asosini tashkil etadi:

11 - mavzu. Tizimli faoliyat yondashuvi asosidagi modulli o'qitish texnologiyasi

Tizimli faoliyat yondashuvi mutaxassisning faoliyatini o'rganishi, ushbu faoliyatini amalga oshirish uchun o'rganish lozim bo'lgan o'quv fanlarni ro'yxatini, o'quv materiallarini mazmunini aniqlanishi, modullarni tuzilishi va o'quv jarayonini mashkl etilishi bilan xarakterlanadi.

Modulli texnologiyaga tizimli faoliyat yondashuvi, eng avvalo kasb-hunar ta'limida qo'llaniladi. Buning yorqin misoli bo'lib, YUNESKO ning xalqaro mehnat tashkiloti tomonidan ishlab chiqilgan «Mehnat ko'nikmalari modullari (MKM) konsepsiyasi» hisoblanadi.

12-mavzu. Masofaviy o'qitishning dolzarbligi

Ilmiy texnik taraqqiyotining xususiyatlari mustaqil ishlash kumirma va malakalarini shakllantirish va uzluksiz, ijodiy bilimlarni egallashni talab qiladi. Bunday ta'lim xizmatlarini ko'rsatish istiqbolli, zamonaviy o'quv tizimlariga quyiladigan talablardan biridir. YUNESKO «Ta'limni axborotlash instituti» mutaxassislarining fikricha, ta'lim jarayonini rivojlantirishning asosiy yunalishlardan biri dunyo aholisiga axborotlashirish va telekommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda, masofaviy o'qitish va mustaqil o'qish imkoniyatlaridan keng foydalanish ta'minotini yaratishdir.

13-mavzu. Masofaviy o'qitishning tamoyillari

Ma'lumki, gonoruyat – bu barqaror, zaruriy, u yoki bu xodisalar va jarayonlar o'rtasidagi mutanosiblik va muhim aloqa. Agar o'qitish jamiyat talablarini e'tiborga olmasa, u xolda uni, albatta, qayta qurish, takomillashtirish kerak.

Demak, ta'lim berish, tarqiyalash va o'quvchilarning umumiy rivojlanishlarini bir butunlikda amalga oshirish zarur.

14-mavzu. Masofaviy o'qitish texnologiyasi

Masofaviy o'qitish – bu masofadan turib o'qitish, qaysiki o'quv mashg'ulotlarining barchasi yoki ko'p qismi telekommunikatsion va zamonaviy axborotlashirish texnologiyalar asosida olib boriladi.

15-mavzu. ESTS yaratilishining dolzarbligi

XX asrning ikkinchi yarmida ilmiy-texnik inqilobi tufayli, ilmiy texnik taraqqiyot o'zining yuksak cho'qqilariga erishdi.

Ilmiy texnik taraqqiyotning (ITT) hozirgi darajasi shundayki, fan, texnika va texnologiya rivojining erishilgan sur'atlarini, mamlakat qay darajada rivojlangan bo'lmasin alohida olingan mamlakada uni ta'minlab bo'lmaydi. ITT keyingi rivoji, faqat turli mamlakatlardagi olim va mutaxassislarining hamkorligi, ilmiy-tadqiqot ishlarining integratsiyasi natijasida amalga oshirilishi mumkin. Fan, texnika va texnologiyaning taraqqiyoti ta'lim taraqqiyoti darajasi bilan chambarchas bog'liqligini e'tiborga oladigan bo'lsak, ta'lim sohasidagi xalqaro integratsiyaning ustivorligi nchi yaqqol muammoga aylanib qoladi.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. *Pedagogik texnologiya tamoyillari*
2. *Pedagogik texnologiyaning umumiy tuzilmasi*
3. *Aniqlashtirilgan o'quv maqsadlarini shakllantirish*
4. *O'quv jarayonini ishlab chiqish*
5. *O'quv maqsadlariga erishish monitoringini loyihalashtirish*
6. *To'la o'qitish konsepsiyasi va qayta takrorlanadigan o'qitish sikli tarkibi va tuzilmasi*
7. *Shaxsga yo'naltirilgan o'qitish texnologiyalarining mohiyati va tamoyillari*
8. *Individuallashtirilgan o'qitish texnologiyasi*
9. *Individuallashtirilgan o'qitish texnologiyasi*
10. *Kompyuterli o'qitish texnologiyasi*
11. *Ishtiramonlik o'yinlari texnologiyasi*
12. *Fan bo'yicha faoliyat yondashuvi asosidagi modulli o'qitish texnologiyasi*
13. *Masofaviy o'qitishning didaktik tizimi*
14. *ECTS kreditlari*
15. *ECTS ning asosiy tamoyillari*

Amaliy mashg'ulotlarini tashkil etish va o'tkazish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar multimedya qurilmalari bilan jhozlangan auditoriyada bir akadem, guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. An'anaviy va shaxsga yo'naltirilgan o'qitish texnologiyalarini taqqoslash.
2. Muammoli o'qitish texnologiyasini maqsadini va mazmunini yoritish.
3. Tabaqalashirilgan o'qitish texnologiyasining maqsadini va mazmunini yoritish.
4. Individuallashtirilgan o'qitish texnologiyasining maqsadini va mazmunini yoritish.
5. Kompyuterlashtirilgan o'qitish texnologiyasining maqsadini va mazmunini yoritish.
6. Ishbarmon o'yinlarni texnologiyalarining maqsadlarini va mazmunini yoritish.
7. O'qitadiganlarning funksiyalari nimalardan iborat?
8. O'qitish uslublarini izohlang.
9. O'qitish vositalarining turlari?

<p>10. Masofaviy o'qitishning mohiyatini va mazmunini yoritish.</p> <p>11. Ta'lim oluvchilarning tayyorgarligi va ularning ish joylariga qo'yiladigan talablar.</p> <p>12. Mevoriy-huquqiy hujjatlar va uslubiy ta'minot.</p> <p>13. Masofaviy o'qitishning tamoyillarini tahlil.</p> <p>14. Masofaviy o'qitish texnologiyasining tarkibi va vazifalari.</p> <p>15. Interfaol tamoyilning maqsadi va mazmunini?</p> <p>16. Boshlang'ich bilimlar tamoyilining maqsadi va mazmunini?</p> <p>17. Individuallik tamoyilining maqsadi va mazmunini?</p> <p>18. ECTS kredit texnologiyasini mohiyatini yoritib berish.</p> <p>19. ECTS kredit texnologiyada ta'limning insonparvarlashuv tamoyiliga rioya qilishini tahlil etish.</p> <p>20. ECTS kredit texnologiyasi o'quv jarayonini tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlarini ochib berish.</p> <p>21. ECTS kredit texnologiyasiga o'tish uslubiyotini yoritib berish.</p> <p>22. ECTS kredit texnologiyasida talabalar bilimni baholashni yoritib berish.</p> <p>Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.</p>	<p>VII. Talabalar bilimni baholash mezonlari va kreditlarini olish uchun talabalar</p> <p>Fanga oid nazariy va amaliy tushunchalarni to'la o'zlashtirishi, mantiqiy va tanqidiy fikrlashi, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritishi va joriy, oraliq nazorat turlarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarishi, yakuniy nazorat bo'yicha test yoki yozma ishini topshirishi lozim.</p>
<p>4.</p> <p>VIII. Dasturning informatsion-uslubiy ta'minoti</p> <p>Asosiy adabiyotlar</p> <p>1. Avliyakulov N.X. Zamonaviy o'qitish texnologiyalari. O'quv qo'llanma. y. – 215 b.</p> <p>2. Avliyakulov N.X., Musayeva N.N. Kasb-hunar kollejlari kasbiy fanlarining modulli o'qitish texnologiyalari. O'quv metodik qo'llanma. - T.: Yangi asr avlodi. - 2003. – 88 s.</p> <p>3. Anarkulova G.M. Ta'lim texnologiyalari. O'quv qo'llanma. T.: Innovatsiya-Ziyo. 2021 y. – 215 b.</p> <p>4. Ishnuxammedov R.J. "Ta'limda innovatsion texnologiyalar". Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Iste'dod" jamg'armasi. 2008.</p> <p>5. Mustimov N.A. Oo'ysinov O.A. Abduraimov SH.S. Kasb ta'lim metodikasi O'quv qo'llanma. Toshkent. 2018.</p> <p>6. Olimov Q. va boshq. Kasb ta'limi uslubiyati. – T.: "Iqtisod-moliya", 2006.</p>	<p>XI. Qo'shimcha adabiyotlar</p> <p>1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – T.: «O'zbekiston», 2017 yil.</p> <p>2. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida" gi qonuni. 23.09.2020 y.</p> <p>3. Mirziyoyev Shavkat Miromomovich. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. Mamlakatimizni 2016 yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning asosiy yakunlari va 2017 yilga mo'jallangan iqtisodiy dasturning eng muhim ustuvor yo'nalishlariga bag'ishlangan Vazirlar Mahkamasining kengaytirilgan majlisidagi ma'ruza, 2017 yil 14 yanvar / SH.M. Mirziyoyev. – Toshkent: O'zbekiston, 2017. – 104 b.</p> <p>4. Mirziyoyev Shavkat Miromomovich. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagii ma'ruza. 2016 yil 7 dekabr /SH.M. Mirziyoyev. – Toshkent: "O'zbekiston", 2017. – 48 b.</p> <p>5. Mirziyoyev Shavkat Miromomovich. Buyuk kelajagimizni mard va oljaganob xalqimiz</p>

<p>bilan birga quramiz. Mazkur kitobdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2016 yil 1 noyabr dan 24 noyabgacha qadar Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahri saylovchilari vakillari bilan o'tkazilgan saylovoldi uchrashuvlarida so'zlagan nutqlari o'rin olgan. /SH.M. Mirziyoyev. – Toshkent: "O'zbekiston", 2017. – 488 b.</p> <p>6. Mirziyoyev Shavkat Miromomovich. Yangi O'zbekiston strategiyasi. -Toshkent, 2021. - 458 b.</p> <p>7. Baishev S.Y., Novikova A.M. Professionalnaya pedagogika. Uchebnik. Izdaniye 3-e, perebatnamnoye. – M.: Izd-vo YEGVES, 2009. – 456 s.</p> <p>8. Golish L.V., Fayzullayeva D.M. Pedagogik texnologiyalarni loyihalashtirish va rejalashtirish. -T. 2010 y.</p> <p>Internet saytlari</p> <p>9. http://planetadisser.com - dissertatsiyalar katalogi.</p> <p>10. http://www.bestdiss.com - referatlar, diplom vakurs ishlari.</p> <p>11. http://www.edu.uz/ - O'ZR Oliy va o'ra maxsus ta'lim vazirligining rasmiy veb sayti.</p> <p>12. www.gov.uz - O'ZR ning hukumat portali.</p> <p>13. http://www.press-service.uz</p> <p>14. http://www.gov.uz</p>	<p>5.</p> <p>Fanning o'quv dasturi Institut Uslubiy Kengashining 2024 yil " _____ " dagi " _____ " -sonli yig'ilishida ko'rib chiqilgan va ma'qullangan.</p> <p>O'quv dastur Institut Ilmiy Kengashi (2024 yil " _____ " Ne _____ -sonli qaror) bilan tasdiqlangan.</p> <p>Fan (modul) uchun mas'ullar:</p> <p>Badalov S.M. - "Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish va servis" kafedrasi dosenti.</p> <p>Taqrizchilar:</p> <p>Ravshanov X.A. – "TIQXMMI" Milliy tadqiqot universitetining Qarshi Irtigatsiya va agrotexnologiyalar instituti dosenti</p> <p>Toshemirov S.J. – QarMI "QXM va S" kafedrasi dosenti.</p>
--	---